

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Ο Δ Η Γ Ι Α Ι

ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΦΘΟΔΟΥΣ ΠΥΡΕΤΟΥ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΝΙΩΝ —

ΑΔΕ. αριθ. 65.882

Χρονολ. Είσαγ. 30-10-2009

Εισπότης Κομιτάτ. Κορέας

Αριθ. 619.7/BAE

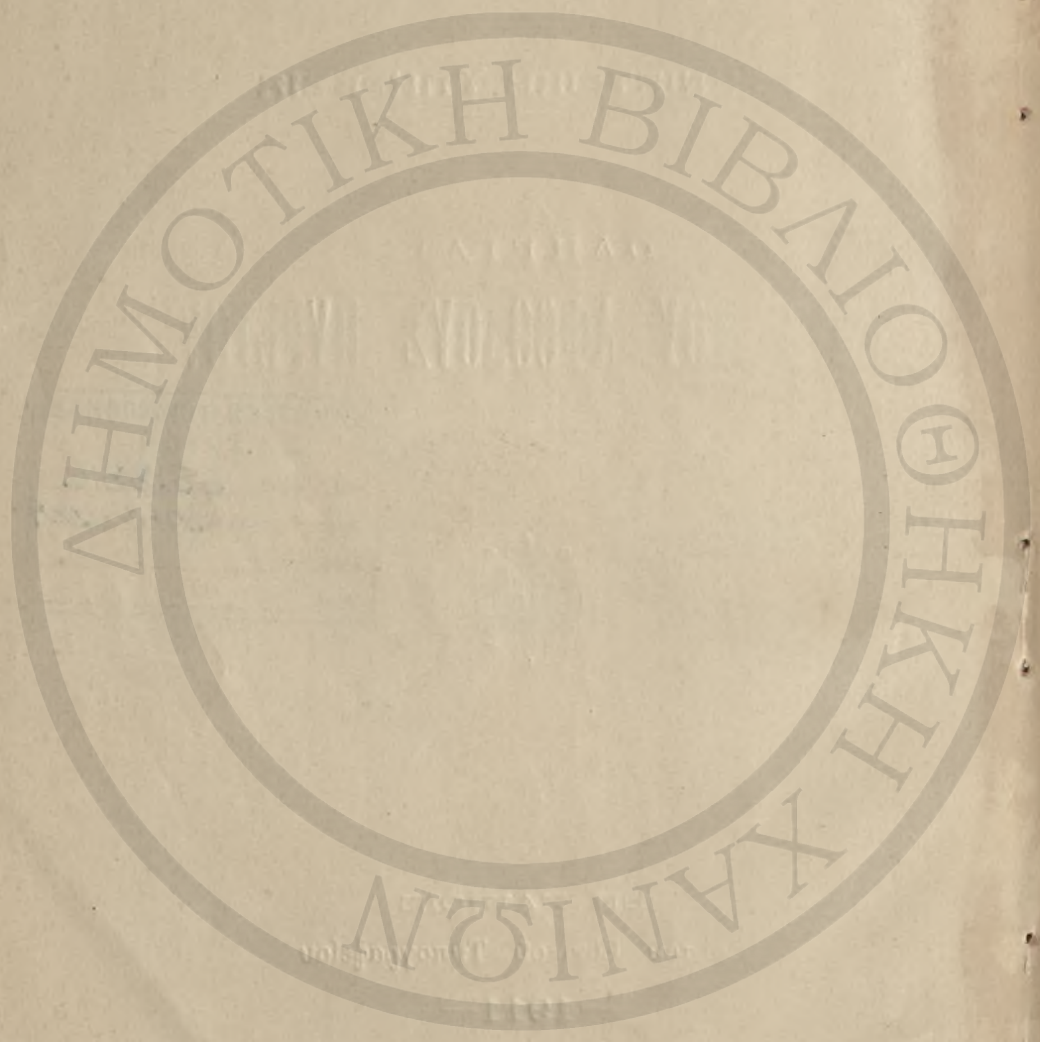
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

Ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου

— 1911 —

619.7
BAE

ΚΟΛΛΑΓΗ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

ΠΕΡΙ ΑΦΘΩΔΟΥΣ ΠΥΡΕΤΟΥ

Ἡ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἀναφανεῖσα τὸ πρῶτον εἰς τὰ ζῶα τοῦ Δήμου Ἀρμένων καὶ ἐκεῖθεν κατόπιν ἐπεκταθεῖσα εἰς τὸ ζῶα ὅλης τῆς Ἐπαρχίας Ἀποκορώνου καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν Κυθωνίας καὶ Ρεθύμνης λοιμώδης νόσος «ἀφθώδη πυρετός» ἢ «ἀφρώδης στομαχίτις» εἶνε (νόσος μεταδοτικὴ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ζῶα καὶ εἰς ὄν ἄνθρωπον ἀκόμη ἀλλ' ἰδίως εἰς τὰ μηρυκαστικά (βοεὶς πρόβατα κλπ.) καὶ εἰς τὸν χοῖρον.

Καίτοι ἡ νόσος αὕτη δὲν προξενεῖ πολλοὺς θανάτους, ἐν τούτοις εἶνε νόσος λίαν σφοδρὰ καὶ ἐπικίνδυνος διὰ τὴν εὐκολοὺν καὶ ταχέειαν μετάδοσιν αὐτῆς, καὶ διὰ τὰς εἰς αὐτῆς προξενουμένης εἰς τοὺς κτηνοτρόφους ζημίαις, ἃ ἐκεν τῆς ἐλαττώσεως τῆς γαλακτοπαραγωγῆς καὶ τῆς διακοπῆς τῆς ἐργασίας ὅταν προσβάλλονται ἀρωγτῆρες βόες, καθῶ καὶ ἐνεκεν τῶν εἰς πάχος ἀπωλειῶν τῶν κρεοπαραγωγῶν ζῴων καὶ τῶν διαρκῶν δαπανῶν καὶ φροντίδων εἰς τὰς ὁποίας ὑποκεινται οἱ κύριοι τῶν ἀσθενούντων ζῴων διὰ τὴν θεραπείαν αὐτῶν.

Ἡ νόσος αὕτη μεταδίδεται εὐκόλως εἴτε διὰ τῆς ἀμέσου ἐπαφῆς τῶν ζῴων εἴτε ἐμμέτω; διὰ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ χάρτου, τῆς στρωμνῆς, τῶν ποττηρίων, τῶν φιμώτρων καὶ ἐν γένει δι' ὅλων τῶν ἐν τοῖς σταύλοις εὐμισκομένων σκευῶν.

Ἡ στρωμνὴ ἢ μόλυνθεῖται ἐκ τοῦ σιέλου (σάλιου) τῶν ἀσθενῶν ζῴων διευκολύνει τὴν μόλυσιν τῶν ποδῶν. Τὰ πρόσωπα τὰ περιπεριούμενα πάσχοντα ζῶα καὶ τὰ ἀλμέγοντα αὐτὰ εἶνε οἱ κυριώτεροι φορεῖς τῆς ἀσθενείας. Οἱ μύσχοι μόλυνονται συνήθως διὰ τοῦ στόματος λυμβάνοντες τὸ γάλα ἢ λείγοντες (γλείφοντες) τὸ στόμα τῆς μητρὸς των ἢ τὰς φάπνας.

Ἐξ ἑνὸς σταύλου εἰς τὸν ἄλλον ἡ νόσος μεταδίδεται, διὰ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τῶν διαφόρων ἀντικειμένων, διὰ τοῦ γάλακτος καὶ πολλῶν διὰ τοῦ ἀπροσέκτου κτηνιάτρου.

Καὶ τὰ ἄλλα μικρὰ ζῶα ἢ τοὶ κύνες, γαλαὶ (γάτες), κόνιχλοι (κουνέλια) καὶ πτηνὰ δύνανται νὰ μεταφέρωσιν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς σταύλου εἰς τὸν ἄλλον τὸ μόλυσμα.

Μεμολυσμένα εἶνε πρὸς τούτοις καὶ διὰ τοῦτο ἐπικίνδυνα οἱ ὄδοι, αἱ ἀτραποί, καὶ αἱ βοσκαί, δι' ὧν διεήλθον ἀσθενῆ ζῶα.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ νόσος λαμβάνει μεγάλας διαστάσεις καὶ μεταδίδεται ἀπὸ ἑνὸς μέρους εἰς ἄλλο ἀπὸ μιᾶς Χώρας εἰς ἄλλην. Αἱ σιδηροδρομικοὶ ἄμαξαι (βαγόνια) αἱ ἀποθήκαι τῶν ἀτμοπλοίων, τὸ ἐμπόριον τῶν χόρτων, τῆς κόπρου, τοῦ ἔριου, τῶν δερμάτων, τοῦ γάλακτος τοῦ βουτύρου, τοῦ τυροῦ καθὼς καὶ οἱ ἔμποροι τούτων εἶνε αἱ κύριοι φορεῖς τῆς ἀσθενείας εἰς μεγάλας ἀποστάσεις.

Συμπτώματα

Ἡ νόσος παρουσιάζεται τὸ πρῶτον διὰ πυρετοῦ (39;5—41;5) καὶ κατόπιν δι' ἐξανθήματος τοῦ στόματος κακτῶν καὶ τῶν ὀνύχων.

Εἰς τὸ στόμα τῶν προσβαλλομένων ζώων καὶ ἰδίως τῶν βρώων παρουσιάζονται φυσαλλίδες (φούσκες) διαφόρων μεγεθῶν καὶ σχημάτων πλήρεις ὑγροῦ τινοῦ κιτρίνου, αἱ ὁποῖαι κατόπιν διαρραγνύονται (σπάζουσι) καὶ μεταβάλλονται εἰς πληγὰς. Αἱ φυσαλλίδες αὗται παρουσιάζονται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τῶν χειλέων καὶ ἰδίως τοῦ ἄνω χειλοῦ καὶ πολλάκις, ὅταν ἡ νόσος εἶνε βαρυτέρας μορφῆς εἰς τὴν γλῶσσαν, ἣτις ἔνεκεν τούτου μετὰ τὴν διάρρηξιν (σπάσιμον) τῶν φυσαλλίδων παρουσιάζει ἐκτεταμένους ἐκδοράς (γδαρίματα).

Κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν φυσαλλίδων καὶ τὴν διάρρηξιν αὐτῶν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ζώου τρέχει ἄφθονος σίελος (σάλια).

Αἱ φυσαλλίδες δύνανται νὰ σχηματισθῶσι καὶ εἰς τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν εἰς τοὺς βρόγχους, εἰς τὸν στομάχον καὶ τὰ ἔντερα καὶ τότε ἡ νόσος παρουσιάζει ἐπιπλοκάς ἔνεκεν τῆς φλογώσεως τῶν ὀργάνων τούτων.

Αἱ αὗται φυσαλλίδες παρουσιάζονται πολλάκις καὶ ἐπὶ τῶν μαστῶν.

Ἐπὶ τῆς στεφάνης τῶν ποδῶν καὶ ἰδίως εἰς τὸ ὑπόπιθρον αὐτῆς μέρος καθὼς καὶ εἰς τὸ μεταξὺ τῶν ὀνύχων μέρος παρουσιάζονται φυσαλλίδες πλήρεις καὶ αὗται ὑγροῦ κιτρίνου αἱ ὁποῖαι κατόπιν διαρραγνύονται καὶ μεταβάλλονται εἰς πληγὰς.

Τὸ ζῶον κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν φυσαλλίδων καὶ μετὰ τὴν διάρρηξιν αὐτῶν ἐξακολουθεῖ νὰ χωλαίνει.

Εἰς τὰ πρόβατα συνήθως αἱ ἄφθαι (φούσκαι) παρουσιάζονται ἐπὶ τῶν ποδῶν οἱ ὀνύχες τῶν ὀκρίων πολλάκις ὅταν δὲν τηρεῖται αὐστηρὰ καθαριότης, πίπτουσιν.

Ἐπὶ τοῦ χεῖρου αἱ ἄφθαι ἀναπτύσσονται εἰς τὸ στόμα, εἰς τοὺς μαστοὺς καὶ ἰδίως εἰς τοὺς πόδας.

Οἱ ἐκ τῆς νόσου ταύτης θάνατοι εἰσὶν ἐλάχιστοι 3—5 0)0

πολύ επικίνδυνος είναι ἡ νόσος αὐτὴ εἰς τὰ θηλάζοντα ζῶα τὰ ὁποῖα ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου ἀποθνήσκουσιν ἀπὸ ὀξείας γαστροεντερίτιδος.

Θ ε ρ α π ε ί α

Ὁ ἀφθώδης πυρετὸς εἶνε νόσος, ἥτις δύναται νὰ θεραπευθῆ καὶ ἄνευ ἰατρικῶν μέσων ἀλλὰ διὰ μόνων τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Συμφέρει ὅμως νὰ ἐπιλαμβανώμεθα τῆς θεραπείας αὐτῆς ἀφ' ἑνὸς ἵνα προλαμβάνωμεν ἐνδεχομένης ἐπιπλοκᾶς τῆς νόσου καὶ ἀφ' ἑτέρου ἵνα συντομειώωμεν τὴν διάρκειαν αὐτῆς καὶ ἐλαττοῦμεν οὕτω τὰς εἰς ἐργασίαν, γάλα, πάχος κ τ λ. ἀπωλείας.

Τὰ ἐναντίον τῆς νόσου ταύτης θεραπευτικὰ μέσα πρέπει νὰ εἶνε ἀπλᾶ καὶ οὐχὶ βλαπηρὰ, διότι συνήθως δὲν πρόκειται περὶ τῆς θεραπείας ἐνὸς μόνου ζῴου ἀλλὰ περὶ ὀλοκλήρων ἀγελῶν καὶ ποιμνίων ἐνὸς καὶ τοῦ οὐοῦ πολλᾶκις προσώπου.

Πρὸ παντὸς τὰ ὀσθενοῦντα ζῶα πρέπει νὰ διαιτῶνται ὑγιεινῶς καὶ νὰ τρέφονται καταλλήλως. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐνσταυλίζονται, ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατόν τοῦτο, εἰς σταύλους κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον θερμούς, ἐπαρκῶς ἀερισμένους, καθαρούς καὶ ἤηρούς.

Ἡ στρωμνὴ πρέπει νὰ ἀνανεοῦται συχνάκις καὶ νὰ γίνεται ἀπὸ ξηρὰ καὶ καλά ἄχυρα.

Ὅταν ἀναφανῆ εἰς τὸ στόμα τοῦ ζῴου τὸ ἀφθώδες ἐξάνθημα τότε δίδεται εἰς αὐτὸ τροσὴ, εὐληπτος, εὐπεπτος, καὶ θρεπτικὴ, ἦτοι ροφήματα γλιαρὰ ἐξ ἀλεύρου (θαλόσταζι) γλωρὸν χόρτον, πίτυρα ὄσπρια καὶ σιτηρὰ βεβροσμένα κτλ.

Ἐπειδὴ ὁ πυρετὸς προκαλεῖ δυσκοιλίότητα εἰς τὰ πάσχοντα ζῶα καλὸν εἶνε νὰ δίδεται εἰς αὐτὰ καθημερινῶς ἐλαφρὸν τι καθαρτικὸν θεϊκὴν μαγνησία ἢ ἄλας τῆς Ἰγγλιτέρας ἢ σάκην 50 δράμια καθ' ἑκάστην δι' ἑκάστον βούν.

Διὰ τὴν τοπικὴν θεραπείαν τῆς νόσου πολλὰ φάρμακα συνιστῶνται ἀλλ' οὐδὲν ἐκ τούτων δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς εἰδικὸν ἐναντίον αὐτῆς. Ἡ πρᾶξις ἀπέδειξεν ὅτι τὰ φάρμακα ταῦτα ὠφελοῦσιν ὅταν γίνεται καλὴ γρηΐσις αὐτῶν.

Δύνανται νὰ γρηταιμοποιηθῶσι διὰ καθημερινὰς καὶ συχνὰς πλύσεις τοῦ στόματος αἱ ὀξείαι διαλύσεις, ἦτοι θεϊκὸν ὀξύ (βιτριόλι) 5 ἐπὶ τοῖς 1000, γλωριδικὸν ὀξύ (μοριάτικο, ἢ σπέρτο τοῦ ἄλατος) 1—2 ἐπὶ τοῖς 100, αἱ στυπτικαὶ διαλύσεις καὶ τὰ στυπτικὰ ἀρεψήματα (ἀρεψήματα φύλλων ἢ φλοιῦ δρυὸς, φύλλων καρυδιᾶς. Τὰ ἀρεψήματα ταῦτα ὠφελοῦσι περισσότερο ὅταν γίνονται διὰ μέλζανος οἴνου) ἐντὸς τῶν ὁποίων δύναται νὰ

προστέθη 1—2 ἐπὶ τοῖς 100 στυπτιρίας (στύψις) ἢ καλλίτερον 10 ἐπὶ τοῖς 100 θεϊκοῦ σιδήρου. Συνιστῶνται ἐπίσης αἱ πλύσεις διὰ διαλύσεως χλωριούχου νιτρίου (μαγειρικοῦ ἄλατος) 2 ἐπὶ τοῖς 100, χλωρικοῦ καλίου 2—3 ἐπὶ τοῖς 100, καθὼς καὶ αἱ ἀντισηπτικαὶ τοιαῦται διὰ φαινικοῦ ὀξέος 4—5 ἐπὶ τοῖς 100, βορικοῦ ὀξέος 5 ἐπὶ τοῖς 100, κρεολίνης 2—3 0/0 καὶ ὑπερμαγκανικοῦ καλίου 4 ἐπὶ τοῖς 100.

Ὁφελοῦσι πρὸς τούτοις αἱ συνναὶ πλύσεις τοῦ στόματος δι' οἴνου μέλανος ἰόνου ἢ ἀναμειγμένου μεθ' ὕδατος ἢ μέλιτος. Συνιστᾶται ἐπίσης καὶ τὸ ἀρέψημα τοῦ θύμου διὰ τὰς πλύσεις τοῦ στόματος καὶ τῶν ποδῶν. Τὸ ἀρέψημα τοῦτο παρασκευάζεται ἢ ῥιπτοντες ἐντὸς δοχείου περιέχοντος 1 ὀκτῶν θύμου 10 ὀκάδας ὕδατος βεβρασμένου καὶ ἀφίοντες τοῦτο ἐπὶ μίαν ἡμέραν ἢ βράζοντες ἀπ' εὐθείας τὸν θύμον ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἐπὶ τινα ὥραν.

Ὅλαι αἱ ἀνωτέρω πλύσεις πρέπει νὰ γίνωνται ἢ δι' ἐνὸς κλύσματος ἢ διὰ σπόγγου, ἢ δι' ὑφάσματος τινος προσδεωμένου εἰς τὸ ἄκρον ξυλίνης ράβδου. Πρέπει πρὸς τούτοις νὰ ἀποφεύγηται ἡ βάρβαρος συνήθεια τὴν ὅποιαν τινὲς ἔχουσι νὰ ἐξαξάγῃσι διὰ τῶν χειρῶν των καὶ μεθ' ὅλης των τῆς δυνάμεως τὴν γλῶσσαν τῶν πασχόντων ζώων καὶ νὰ τρίβωσιν αὐτὴν καθὼς καὶ τὰ χεῖλη διὰ διαφόρων φαρμάκων προξενούντες τοιοῦτοτρόπως ἐκτεταμένας ἐκδοράς.

Διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ποδῶν πρέπει προτίστως νὰ λαμβάνωνται ἰδιαίτεροι ἐροντίδες καὶ ὑγιεῖναι προφυλάξεις. Ἡ στρωμνὴ πρέπει συχνὰ νὰ ἀνανεοῦται καὶ νὰ διατηρῆται ξηρὰ. Τοῦτο τὸ ἐπιτυγχάνωμεν ἐὰν δισκορπίζωμεν ἐπ' αὐτῆς νέα ξηρὰ ἄχυρα, σκόνιν ἀσβέστου, τέφραν ξύλων (στάκτην) ἢ κόνιν ἀνθράκων (καρβούνων οὐσίας), αἵτινες οὐχὶ μόνον ἀπορροφῶσι τὴν ὑγρασίαν ἀλλὰ καὶ αὐξανουσι τὴν λιπάντικὴν δυνάμιν τῆς στρωμνῆς.

Νὰ ἀποφεύγηται ἡ εἰς μέρη ὑγρὰ διακμωνὴ τῶν ζώων.

Οἱ πάσχοντες πόδες πλύνονται ἀποξὴ ἢ δις τῆς ἡμέρας δι' ἀσβεστογλάκτος (1 ὀκτῶ κακαυμένη ἀσβεστος καὶ 20 ὀκάδες ὕδατος), ἢ διὰ διαλύσεως θεϊκοῦ σιδήρου 10 ἐπὶ τοῖς 100 (40 δραμια θεϊκοῦ σιδήρου καὶ μίαν ὀκτῶν ὕδατος) διὰ διαλύσεως κρεολίνης 4-5 ἐπὶ τοῖς 100, διὰ διαλύσεως θεϊκοῦ χηλικῶ (μπλάθη πέτρα) 5-10 τοῖς 100 (20-40 δραμια μπλάθη πέτρα εἰς μίαν ὀκτῶ ὕδατος). Καλὸν εἶνε ἐπίσης νὰ καλύπτονται αἱ πληγαὶ τῶν ποδῶν διὰ κόψεως ναφθαλίνης.

Ὅταν τὰ προσβεβλημένα ζῶα εἶνε πολλὰ καὶ ἰδίως πρόβατα καλὸν εἶνε νὰ ὀδηγῶνται δις τῆς ἡμέρας εἰς μικρὸν τινα λάκκον βάθους 10-15 ἐκ. τοῦ μέτρου (10-15 πόντους) πλήρη ἀραιῶ

χλωριούχου ασβεστογάλακτος (2-3 μέρη ασβέστου και 100 μέρη ύδατος) και να μένωσιν εκεί 5-10 λεπτά εκάστην φοράν.

Διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ ἀφθοῦ τῶν μαστῶν συνιστῶμεν τὰς καθημερινὰς πλύσεις αὐτῶν διὰ διαλύσεως βορικοῦ ὀξέος και τὴν ἐπάληψιν αὐτῶν διὰ κρη-ρούχου ἀλοιφῆς (1 μέρος κά-φορας και 10 βαζυλί-u). Νὰ ἐμποδισθῶσιν οἱ μῶσχοι ἀπὸ τοῦ νὰ θηλάζωσι και νὰ δίδεται πρὸς αὐτοὺς τὸ μητρικὸν γάλα, συχνάκις ἀλμυρόμενον βεβρασμένον. Ὅταν ὁμῶς τὸ μητρικὸν γάλα ἔχει ἀλλιωθῆ (χαλάσει) τότε ἐξαφανίζεται τοῦτο και δίδεται εἰς τὸν μῶσχον ξένον γάλα ἢ ἐν ἄλλειψει τούτου ἀραιὰ ροφήματα ἐξ ἀλεύρου, αὐγά κτλ.

Εἰς τὸν χοῖρον ἡ θεραπεία εἶνε ἐντελῶς ὑγιεινῆ, αὐστηρὰ καθαριότης και καλὴ διαίτα εἶναι ἱκαναὶ νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἴασιν. Κελῶν ὁμῶς εἶνε νὰ παραλείπωνται και εἰς αὐτὸν αἱ ἀνωτέρω πλύσεις.

Καίτοι ὁ ἀφθῶδης πυρετὸς δὲν μεταδίδεται διὰ τοῦ κρέατος εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπητε ἢ πώ-λησις τῶν ζῶων ἐκείνων, ἅτινα παρουσιάζουσι τὴν βαρεῖαν μορ-φήν τῆς νόσου ἢ διαφόρους ἐπιπλεκὰς αὐτῆς, διότι τὸ κρέας αὐτῶν εἶνε κακῆς ποιότητος.

Ἡ χρῆσις τοῦ γάλακτος πρέπει νὰ ἐπιτρέπηται μετὰ προη-γουμένην βράσιν αὐτοῦ.

Πρέπει πρὸς τούτοις νὰ ἀποφεύγη τις τὴν χρῆσιν βουτύρου και τυροῦ φρέσκου ὅταν δὲν εἶνε βέβαιος ὅτι τὸ γάλα ἐξ οὗ κατε-σκευάσθησαν ἐβράσθη προηγουμένως.

Αἱ Διοικητικαὶ και Δημοτικαὶ Ἀρχαὶ πρὸς καταστολήν και περιορισμὸν τῆς νόσου πρέπει νὰ δικτάσωσι τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 96-100 και 321 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 671 τῆς 15 Ἰανουαρίου 1905 ἐνδεικνυμένων εἰδικῶς ἐναντίον ταύτης ἀντιλοικμικῶν μετρῶν.

Ἐν Χανίοις τῆ 4 Μαρτίου 1911.

Ὁ Κτηνίατρος

Χ. Θεοδοσόπουλος

